

افشین هاشمی؛ کارگردان «صدای آهسته» از این فیلم به «صبا» می گوید

مرد یا زنی که درون ما خفته است!

فاطمه رستمی
گفت و گو

فیلم سینمایی «صدای آهسته» به کارگردانی افشین هاشمی بعد از «خسته نباشید!» دومین ساخته اوست، البته هاشمی بعد از این فیلم چند تجربه فیلمسازی دیگر داشته، اما «صدای آهسته» شاید یکی از متفاوت ترین آثار هاشمی است که مخاطبی با ذائقه آماده تر نیاز دارد؛ فیلمی خوش ساخت با فرم و محتوایی تازه که این روزها در گروه هنر و تجربه در حال اکران است. رویا تیموریان و اشکان خطیبی نریشن های بخش های مختلف فیلم را گفته اند که همین نکته هم به جذابیت فیلم افزوده است. افشین هاشمی در این شماره از روزنامه «صبا» در مورد تازه ترین تجربه اش با ما گفت و گویی داشته است.



فیلم «صدای آهسته» شاید در یک سطح عشق و جدایی را به تصویر کشیده باشد، اما در مفهوم کلی و عمقی تر به مسئله تغییر جنسیت و بحران های پیرامونش می پردازد.

شما در این فیلم به دنبال بیان چه مفهومی بوده اید؟

در «صدای آهسته» ما به جست و جوی مستندات پزشکی یا اجتماعی درباره تطبیق جنسیت نمی پردازیم بلکه فیلم پرسشی مطرح می کند از خود؛ جست و جوی مرد یا زن درون خود. ما می پرسیم در هر تطبیق یا تغییری، خاطرات آن وجه دیگر چه می شود و این پرسش به بهانه تغییر جنسیت صورت می گیرد.

فیلم «صدای آهسته» برگرفته از نمایشنامه ای نوشته محمد رضایی راد است. در مورد ویژگی های این متن بگویید.

مهم ترین ویژگی نمایشنامه همین پرسشی بود که توضیح دادم. چگونگی پیش رفتن داستان و رسیدن به معنا در این نمایشنامه قابل پیش بینی نبود و متفاوت بود و همین نکته خیلی جذاب آن برای من بود. با این که این متن تک گویی های بسیاری داشت، اما بسیار تصویری آن را می دیدم، البته این از نظر من ویژگی تقریباً همه نمایشنامه های محمد رضایی راد است و همه شان را می شود به فیلم برگرداند. از طرف دیگر این نمایشنامه امکانات کمی برای تولید نیاز داشت.

ساخت فیلم «صدای آهسته» در خارج از کشور انجام گرفته است. آیا قصه این امکان را نداشت که در کشور خودمان به

فیلم تبدیل شود و یا آزادی هایی که تولید فیلم در خارج از کشور به شما می داد باعث شد بیرون از ایران اثرتان را بسازید؟

ما چهار سال پیش فیلم «صدای آهسته» را ساختیم و آن زمان قیمت دلار این قدر نبود. تطبیق جنسیتی جدید نیازمند نمایش شمایل زن بود، دست کم در حد مو! و این در این جا ممکن نبود. نکته دیگر این که جغرافیا و معماری متفاوت از خودمان به نظرم برای این قصه بهتر بود.

شاید خیلی از افرادی که این مصاحبه را می خوانند هنوز فیلم شما را ندیده باشند. برای این دسته از مخاطبان در مورد حال و هوا و سبک فیلمتان بگویید که در گروه هنر و تجربه اکران می شود.

همین گروهی که فیلم در آن اکران می شود یعنی هنر و تجربه دقیقاً به ما می گوید که «صدای آهسته» فیلمی برای مخاطب گسترده نیست. من اگر امکان اکران گسترده داشتم هم این شکل را ترجیح می دادم. گمانم «صدای آهسته» برای ذائقه متفاوت تر یا آماده تری ساخته شده است. البته معنا این نیست که من اثرم را برای مخاطب خاصی ساختم، منظورم این است که سلیقه آماده تر با این فیلم رابطه بهتری خواهند داشت و اگر فیلم را ببینند فکر نمی کنم ناراضی از سالن خارج شوند.

با توجه به چندین تجربه مختلف فیلمسازی که تا امروز داشته اید، به نظر می رسد «صدای آهسته» وجه و نگاه دیگری از فیلمسازی شما را نشان می دهد. در مورد تفاوت

ژانر و سبک فیلم هایی که کارگردانی کردید بگویید. کدام نوع سینما بیشتر به افشین هاشمی شبیه است؟

در واقع «صدای آهسته» دومین فیلم من بود بعد از «خسته نباشید!» (همراه با محسن قرایی). بعد از آن هم فیلم های دیگری ساختم. اصولاً فکر نمی کنم سینمای من چه نوع سینمایی است بلکه وقتی کتابی می خوانم؛ قصه، نمایشنامه و... فکر می کنم کدام را دوست دارم و می توانم قشنگ تر تصویر و تعریف کنم و وقتی در مورد این نکته مطمئن شدم به چگونگی و فرم تعریف کردن قصه با زبان تصویر فکر می کنم و آنجاست که فیلم در ذهن من شکل می گیرد.

از زمان ساخت تا نمایش «صدای آهسته» وقفه ای چندساله پیش آمده است. علت این وقفه در اکران چه بوده و آیا این بازه زمانی می تواند به فیلمی مثل «صدای آهسته» که موضوعی انسانی و جهان شمول دارد لطمه ای وارد کند؟

ترجیح می دادم فیلم در زمان خودش اکران شود، اما تاخیر در اکران نه تقصیر هنر و تجربه بود و نه از نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مشکلی داشتیم. اتفاقاً هر دو همکاری بسیاری خوبی داشتند تا این فیلم نمایش داده شود. من درگیر مشکلات دیگری بودم که وقتی حل شد، فیلم نمایش داده شد.

افرادی که با بحران های جنسیتی و مسائل مربوط به تغییر جنسیت روبه رو هستند ممکن است مخاطب فیلم شما باشند. آیا از آن ها باز خوردی گرفته اید و آیا از آن ها برای

ساخت فیلم و شکل گیری قصه کمک گرفته اید؟ من به کمک بهنوش بختیاری، سامان ارسطو و آناهیتا همتی با برخی از گروه ها و انجمن ها ارتباط برقرار کردم و خیلی خوشحالم که مدام از جانب آن ها واکنش های مثبتی می گیرم. در چند روز آینده فیلمی که این دوستان زحمت کشیده اند و برای من پرر کرده اند در اینستاگرامم می گذارم.

فیلم سینمایی «صدای آهسته» در نمایش های بین المللی خودش توانسته هفت جایزه از جشنواره «آیند بیندنت» دریافت کند. فکر می کنید این موفقیت های خارجی در فروش و موفقیت تجاری فیلم تاثیر گذار است؟

به نظرم این موفقیت ها در معرفی های اولیه تاثیر گذار است و سپس فیلم باید خودش را بی واسطه معرفی کند و آن زمان دیگر جوایز خیلی موثر نیست. تا زمانی که تماشاگر فیلم را دوست نداشته باشد، اگر هزار جایزه بین المللی هم بگیرد در نهایت فیلم در گیشه موفق نمی شود.

مخاطبان فیلم «صدای آهسته» به هر حال، هم زمان می گذارند، هم هزینه می کنند تا فیلم شما را ببینند. به عنوان صاحب اثر دوست دارید بعد از این که تماشاگران از سالن سینما خارج می شوند آنچه از فیلمتان در ذهن شان ته نشین می شود چه باشد؟

اول از همه دلم می خواهد مخاطبان از آن لذت برده باشند و راضی از سالن خارج شوند و در مرحله بعد دوست دارم هر گاه به یاد «صدای آهسته» افتادند به پرسش های درون خود فکر کنند.